

UJ KELET

FÜGGETLEN NAPILAP

Alapító főszerkesztő: Dr. Marton Ernő

4 SEKEL (értéktöbblet: 6 OLDAL) TEL-AVIV. 1981 OKTÓBER 22., Csütörtök 10.115 sz.

Amerika újra elsőrendű fontosságot tulajdonít az autonómia-tárgyalásoknak

Haig: „Izraelnek kezdeményező lépéseket kell tenni” — Ma kezdődnek a megbeszélések szakértői szinten

Tegnap Izraelbe érkezett az egyiptomi és amerikai autonómia-tárgyalóbizottság. Az első megbeszélés már tegnap este megtörtént, de az érdemi tárgyalások „szakértői szinten” csak ma kezdődnek.

Begin miniszterelnök tegnap közölte a had- és külügyi bizottság tagjaival hogy ellenzi azt az elgondolást, hogy a judeai és somroni polgármesterek javaslatai alapján állítsák össze az autonóm tanácsokat. Ez a javaslat az amerikaiaktól származik. — A miniszterelnök szerint demokratikus választások útján kell meghatározni az autonóm tanácsok tagjait.

A kormány attól tart, hogy ha elfogadná az amerikai javaslatot, a PFSz-hez közelálló körök kerülnének az autonóm közigazgatási tanácsok élére.

Simon Peresz, az ellenzék vezetője a bizottság ülése után azt hangoztatta, „a kérdés az, hogy a kormány valóban akar-e teljes autonómiát nyújtani a területek lakosainak, vagy pedig célja csupán újabb okirat megszövegezése — ami semmivel sem viszi előbbre a tárgyalások ügyét”.

Washington (—). Alexander Haig amerikai külügyminiszter Ma Even képviselővel folytatott beszélgetés során azt mondta, fontos, hogy Izrael kezdeményező lépéseket tegyen az autonómia ügyében.

mert az Egyesült Államok arra a következtetésre jutott, hogy az autonómia tárgyalások ügye, valamint a palesztin probléma elsőrendű fontossággal bír.

Haig hangoztatta, hogy a következő hetek döntő fontosságúak lesznek a Camp David-i megállapodások szempontjából és fontos, hogy haladás történjen az auto-

HAIG
Megváltozott a fontossági sorrend

nómia ügyében ebben az időszakban.

— Az Egyesült Államok nem fogadhatja el azt a tanácsot,

hogy magáévá tegye akár szauidai, akár az európai javaslatot, s az a véleménye, hogy a Camp David-i folyamat vezet a közelkeleti békéhez — mondotta az amerikai külügyminiszter, aki rámutatott arra,

„hogy fontos megerősíteni Chuszi Mubarak pozícióját az autonómia tárgyalásokon történő haladás formájában”.

Arra is utalt hogy az Egyesült Államok Szádát halála után megváltoztatta a közelkeleti politikája fontossági sorrendjét: míg azelőtt a körzet államaival való stratégiai együttműködésre helyezte a fősúlyt, most újra erőlyes lépéseket szándékozik tenni az autonómia terén.

ELÉG VOLT AZ ÜDVÖZLETEKBŐL...

Chuszi Mubarak egyiptomi elnök tegnap hirtetéseket tett közzé az egyiptomi lapokban, melyekben felszólítja a közönséget, hogy szüntesse be üdvözlő hirtetések közzétételét hivatalba lépése alkalmából. — Az új elnök arra kéri a lakosságot, hogy „minden erőfeszítést a köz érdekében folytató munkásságra koncentrálja”.

Mubarak hivatalba lépése óta Szádát halála feletti részvét- és Mubarak elnökke választását dícsőítő hirtetésekkel árasztják el az egyiptomi lapokat.

RONGÁLÁS DÁVID VÁROSÁBAN

Dr. Jigál Siló, aki a Dávid városában folyó ásatásokat vezette, jelentette a rendőrségnek, hogy ismeretlen tettesek megrongálták az ásatási helyet és súlyos károkat okoztak.

A szélsőséges vallásosokból álló Keset szervezet közölte, hogy tagjai voltak a tettesek.

A Keset gyalázta meg néhány hónappal ezelőtt Herzl és Ben Cvi sírját.

Családirrással fenyegetőzött

Tegnap reggel egy beér-sévalos felhívta a helyi rendőrséget és közölte, hogy szomszédja hástáyzta magát és megöléssel fenyegeti családtagjait.

Rendőrök jelentek meg a helyszínen és körülzárták a házat. Után félkettő táiban egy férfi jelent meg a második emeleti erlőben feleségével együtt, akire szótlyt szegzett és zsal fenyegetet, hogy megöli.

Miközben a férfi vitakozni kezdett az egyik rendőrrel, aki a ház előtt állt, az asszony dukkodni kezdett férjével, aki ki-

ejtette kezéből a fegyvert. Ekkor berontottak a rendőrök a lakásba, ahol a férfi, feleségén kívül anyját és csecsemő korban lévő kisfiát is fogva tartotta és megöléssel fenyegette. Egyiküknek sem esett bántódása.

A 28 éves férfi egy örző vállalat alkalmazásában állt és így jutott fegyverhez. Kiderült, hogy a múltban elmeegógyintézetben kezelés alatt állt.

A rendőrség előállította az örző vállalat két tulajdonosát, hogy kivizsgálja, hogyan alkalmazhattak ilyen munkára ilyen múltú férfit.

A jeruzsálemi Bikur Cholim-kórház HEIDEN családról elnevezett kardiológiai osztályának beteget szívveljesen üdvözlök

HEIDEN ALEXANDER urat és hitvesét, ÉVÁT

Antwerpen, Belgiumból

jeruzsálemi látogatásuk alkalmából és köszönetüket fejezik ki azért a fontos adományért, amelynek segítségével a jeruzsálemi Bikur Cholim kórházban számos ember életét megmentő osztályt létesítettek.

Boldog új évet, egészséget és szerencsét kíván nekik

DÁVID BEN-CHAJIM,
a betegek nevében

AZ AMERIKAI SZENÁTUSBAN

Erősödik az AWACS-ügylet ellenzőinek helyzete

Washington (—). Az amerikai szenátusban erősödik az AWACS-ügylet ellenzőinek helyzete.

Robert Byrd szenátor, a demokrata kisebbség vezetője a szenátusban tegnap délután közölte, hogy ellenzi az AWACS-ügyletet.

Ez a bejelentés újabb lendületet adott azoknak a szenátoroknak, akik meg akarják akadályozni hipermóderen hadfelszerelés szállítását Szaudiának. Byrd, a szenátusban elhang-

zott beszédében hangsúlyozta: — Nem hiszem, hogy ez az ügylet amerikai érdekeket szolgálja. Ellenkezőleg: Szaudia nem fogadja el a békefolyamatot; drága és titkos amerikai hadfelszerelést veszélyeztet és fokozza a közelkeleti fegyverkezési versenyt.

MEGDRÁGULT A TELEFON-FELSZERELÉS

A Kneszet pénzügyi bizottsága tegnap jóváhagyta a telefon-felszerelési díjak emelését. Ennek értelmében telefon-felszerelési díj magánlakásban ötezer, üzletben hétezer sekel lesz. Aki már megkapta a befizetési értesítést és az összeget a határidőnek megfelelően fizeti be, arra a régi tarifa érvényes.

A pénzügyi bizottság az üzleti telefonok ügyében egyhangúlag, a magánlakásokban felszerelendő telefonok ügyében szótöbbséggel határozott.

A távközlésiügyi miniszter egyébként megváltoztatta a telefon-bevezetések fontossági sorrendjét. Az első helyen az ipari körzetek szerepelnek.

AWACS által szerzett információt csakis amerikai hozzájárulással juttat harmadik tényezőnek;

● Szaudia kötelezi magát, hogy csakis amerikai jóváhagyással alkalmazza az AWACS-okat az ország határain túl.

Reagan körlevelében ismételtlen kiemelte, hogy „a szauidai befolyás létfontosságú az izraeli-arab viszály megoldásához”.

A jövő héten kerül sor a szenátusban a szavazásra.

MELINA MERKURI — MINISZTER

Athén (—). Andreasz Pappandreu 39 tagú szocialista kormánya letette a hivatali esküt.

Művelődésügyi miniszterré Melina Merkurit, a világhírű színésznőt nevezték ki.

VALUTA-ÁRFOLYAMOK

USA-dollár	13.58	13.99
Angol font	24.70	25.44
Német márka	6.00	6.18
Francia frank	2.35	2.46
Svájci frank	7.18	7.39

BROADWAY 80 EZ MEGFELEL NEKEM...

MINDIG AZT HITTEM, HOGY CSAK EGYFAJTA CIGARETTA VAN — AMIG FELFEDEZTEM

BROADWAY 80 -AT Amerikai keverék 80 mm,

1981. október 22. csütörtök
5742. Tisri 24.

I. MŰSOR

7.07: Reggeli koncert. 11.15: Elemistáknak. 12.05: Kamarazene. 13.00: Könyv és klasszikus. 14.10: Gyerekeknek. 15.25: A he ti Szidra. 16.05: Hegedű és zongoraszámok. 16.40: Katedra. 17.10: Háláchikus kérdések. 17.35: Oléknak. 20.10: A jeruzsálemi szimfonikus zenekar felvételeiből. 23.00: Hangjáték. 0.10: Kőrüdalok. 1.10: Hátikvá.

II. MŰSOR

8.10: Reggeli zenés magazin. 12.05: Helyek és emberek. 12.30: Héber dalok. 14.10: Szórakoztató műsor. 16.10: Kérdés-felelet. 17.10: A gyáriparban. 18.07: Az idős ember világa. 19.45: Sport. 20.10: Párbeszéd. 21.05: Cházánut. 22.05: A madarak vándorlásáról. 23.05: Egymás között. 1.10: Hátikvá.

A HADSEREG RÁDIOJA

9.05: Éppen most. 11.05: Mint egykor. 12.05: Izraeli nyár. 14.05: Kettőtől négyig. 16.05: Délután négykor. 17.50: Sport. 18.05: Közgazdaság. 19.05: Zeneügyi magazin. 20.05: Héber slágerek. 22.05: Klasszikus lemezek. 23.05: A zsidóság és a pénzügyek. 0.05: Ejjeli madarak. 2.05: Tarka műsor reggel 6 óráig.

A HITACHDUT OLÉJ HUNGÁRIA

H. O. H. TEL AVIV
A MAGYAR ZSIDÓK VILÁGSZÖVETSEGE 65 tagu Nagyintéző Bizottsága ülést tart: az új elnök, ANDREW ROSEN, OKTÓBER 22-ÉN CSÜTÖRTÖK DELUTÁN 5 ÓRAKOR, a tel avivi HOH helyiségben (Hajarkon 61).
KERJUK SZIVES MEGJELENÉSUKET!
Az elnökség

HOH PETACH-TIKVA

Kirándulók figyelmébe!
Közöljük kedves barátainkkal, Tel Aviv, Ramat-gan, Bnei-brák, petach-tikva kirándulóikkal, hogy több kívánságunk eleget téve, november 17-én kezd reggel 7 óráig, egy napos kirándulást vezetünk JAMITRA (utvonallal: Askalon, Kibutz Jad-Mordeháj, Jamit, az összes latinvalókkal utközben!) Az ut ára 170 szék! Leichter Eli szakértői szórakoztató vezetésevel! Mielőtt feliratkozik kérje meg velünk járt barátait, meg voltak-e elégedve, zsu-foltházu Citi és két nagyszabású jeruzsálemi kirándulásainkkal! Elővetel: Elővetel: Klein Laciánál, Petach Tikva, Mohiliver u. 11. Tel: 912-735. Kiselekedés miatt, a feliratkozás november 1-től szünetel! Tel Avivban, Leichter Eli fogadja Ont az Aluf magyar expresszban, Allenby ut 48. tel: 659-221. Kirándulás vasárnap, kedden délelőtt 11-12-ig, hétfőn, szerdán délután 14-15-ig. 14-6-ig! Kerjük jegyezze fel a napokat és az órákat, más időpontban nem vagyunk találhatók ott! Szívesen adunk felvilágosítást is! Figyelm! Jegyezze meg és jeleztesse elő már ma! CHANUKA ELIATON! SHAREMBEN, LEICHTNER ELIVEL! December 21. 22. 23. hétfő, kedd, szerda. rekordprogrammal! Csak egy autóbust indítunk! Aki előbb iratkozik fel, előbb ül!

WIZO - NATANJA

Örömmel jelentjük, hogy 1981. október 26-án, hétfő este 8 órakor Teaestével egybekötött ÉVADNYITÓ ÜNNEPI ELŐJUSÁGOT rendezünk a WIZO disztermében (McDonald u.)
Vezérek:

DÁN OFRY

a Jedit Achronot belső munkatársa
INTERJU „AZ ÉV EMBEREIVEL” KELETI ÁGNES
a Wingate testnevelési főiskola tanára, négyzemes olimpiai világbajnok;

RÓNAI ANDRÁS

a „Habima” Nemzeti Színház művésze;
„ZEÉV” — FARKAS JÁKOV
a Háárec és a Mááriv karikatúristája
DR. BERG JÓZSEF főrabbi
Költséghozzájárulás: 20 szék!

Kaatowiceben

Sulyos összetűzés a rendőrség és a »Szolidaritás« tagjai között

Két nappal Jaruzelski, a lengyel párt új főtitkárának hivatalba lépése után sulyos rendbontásra került sor a dél-lengyel országi Katowice városában. A tömeg rendőrautókat gyújtott fel, a tüntetést csak nagy nehézségek árán oszlatták szét a karhatalom.
Ugy kezdődött, hogy a „Szolidaritás” emberei röplapokat osztogattak a város főutcáján. A rendőrség felszólította a tüntetőket, hogy ne terjesszenek szovjet-ellenes rágalmakat, mert így értelmezték a brosúrák és röplapok szövegét. Egyre „melegebb” lett a helyzet és órákon át tartott az összetűzés. Végül azt jelentették, hogy Katowiceben ismét nyugalom van.
Jaruzelski, aki Moszkva bizalmát élvezte — mint ahogy Kánia is élvezte a megválasztása után —, megkezdte a tárgyalásait és először a többi pártok vezetőivel tanácskozott.

Tudni kell, hogy Lengyelországban többpártrendszer van. A kommunista párton kívül működik a parasztpárt és a lengyel Demokratik Pártja. Ezeknek vezetői egynevezett „utitársak”, vagyis együttműködnek a kommunista párttal, de mégis a többpártrendszer látszatát keltik.
Az új pártfőtitkár szeretne olyan megegyezésre jutni a pártok vezetőivel és a „Szolidaritás” szabad szakszervezettel, amely biztosítékot jelent egy-két évre a sztrájk-veszéllyel szemben, miközben új alapokra helyezik a lengyel ipart, illetve lendületet adnak a termelés folyamatának.

A „Szolidaritás” csak akkor hajlandó együttműködni Jaruzelskivel és a párttal, ha teljes eslekvési szabadságot kap, s a sztrájk-jogról csak jószántából hajlandó lemondani, nem pártutasításra.
A párizsi Le Monde kiküldött munkatársának jelentése szerint az országban feszültség tapasztalható és Jaruzelski még nem ura a helyzetnek. Nagy kérdés, hogyan, milyen eszközök alkalmazásával veszi kézbe az ügyek irányítását.

Arra emlékeztetik a pártfőtitkárt, hogy egy évvel ezelőtt,

amikor még csak miniszterelnök és hadügyminiszter volt, kijelentette: A lengyel hadsereg soha nem használja majd a fegyverét a munkásosztályhoz tartozókkal szemben.
Nagy kérdés, hogy ez a kijelentés kötelezi-e Jaruzelskit új minőségében is.

Az Unitá — az olasz kommunista párt központi lapja —, a „Szolidaritás” mellé állt és a következőket írta:
— A lengyel helyzet nagyon bonyolult, de megfelelő módszerekkel mégis áttekinthető. Mi olasz kommunisták kijelentjük, hogy a „Szolidaritás” mellett vagyunk, mert ez a szervezet képviseli a lengyel megújulás folyamatát, amelyre mulhatatlan szükség van. A szocializmus megmentésére a „Szolidaritás” képes — természetesen a kommunis-

ta párttal való együttműködés jegyében. Véleményünk szerint nem szabad kezdet emelni a „Szolidaritás” tagjaira — vélekedik az olasz pártlap.
A Szojetunió részéről más hangnemben megfogalmazott nyilatkozat hangzott el. Moszkva változatlanul „ellenforradalmi brigantik” gyűlekezetének” minősíti a „Szolidaritás” szabad szakszervezetet.
A világsajtó mérsékelt rokon-szennével köszöntötte Jaruzelski személyében a lengyel párt új főtitkárát. Ami teljesen egybehangzó ezekben a cikkekben, hogy senki nem irigyli, mert rendkívül bonyolult feladatokkal kell meg-birkóznia. Legelőszörban a közeledő tél a probléma, mert a nép éheznek és minden valószínűség szerint fázni is fog az idén. Jelszavakkal aligha oldható meg a lengyelországi válság.

ÜNNEP UTÁN

Irtha BENEDEK PÁL

Az ünnep utolsó napját — Szimchát Tora ünnepét — Jeruzsálemben töltöttem. Reggel 9 óra körül érkeztem a Falhoz, ahol megszámloltam tizenhét asztalnál olvasták a Tórárt.
Sokszázan voltak — megannyi ünneplő, emelkedett hangulatban lévő ember —, akik a zsidó nép szinte valamennyi törzsét képviselték. Lehetetlen volt nem átgondolni itt, a Nyugati Fal mellett a problémát: Jól tudja az olvasó, hogy a törzsek imarendje, templomi szokásai nem teljesen azonosak. A galut évezredei alatt a részleteket illetően különbségek keletkeztek — a lényeg azonban magmaradt.
Egy példa —
A jemeni zsidók Tóra-tekercse díszes fadóbozban van, azt felállítják az asztalra és úgy olvassák belőle az időszerű szakaszt. Tehát szembenéznek a szent szöveggel.
A buchardi zsidók imarendjének dallamvilága egészen különös keleti hatást kelt. Átvették úgy látszik a szót-szóratásbeli környezet zenei kulturájá és teljesen magukévá tették.
A marokkóiakra az jellemző, hogy az előimádkozó inkább a szólámvetítő funkcióját tölti be, mert a közösség együtt imádkozik.
Nos, az volt a helyzet a Fal mellett, hogy ez a tizenhét minjában egymástól függetlenül, a saját hagyományainak megfelelően imádkozott és az összehatást mégis valamiféle leirhatatlan és megfoghatatlan egységet eredményezett.
Ehhez hozzájárult még a következő.
Mint köztudomású, Szimchát Tora napján mindenki a Tóra elé járul, Felnőtt férfiak és — együtt — a gyerekek is. Megfigyeltem, hogy ebben a vonatkozásban leomlottak a törzsi válaszfalak, mert törölmetszett askenáz zsidókat a szefárd közösségek hívtak fel a Tórához és a szefárd imádkozók közül számtalan ajtatoskodó az askenázok asztalánál teljesítette a micvát.
Kinek jutott eszébe, hogy nem egységes nép fiai vagyunk.
Ennek a gondolatnak szomorú aktualitása lett a délutáni órákban, amikor megérkezett az antwerpeni hír a pokolgépes merényletről.
Antwerpen szefárd temploma — a portugál templom közelében robbant a merénylők autója, amelyben száz kiló robbanóanyag volt. Törődtek is azzal, hogy a portugál-zsidók, vagy a közvetlen közelükben lakó belzi cházsidók lelik-e halálukat a vandál merénylet következtében. Egy céljuk volt csupán: zsidókat akartak gyilkolni. Nem tettek köztünk törzsi alapon különbséget.
Mi is felejtjük el a galutban töltött évszázadokat, amelyek különbségeket teremtettek közöttünk és váljunk egységes néppé, a törzsi jellegünk fenntartásával — szin-foltokra ezután is szükség lesz a nagy népi freskón —, de tűnjenek el a törzsi ellentétek. A valódi és mondvacsi-nált ellentétek is.
Ugy mint Szimchát Tora napján Jeruzsálemben, a Nyugati Falnál.

HABIMA

Tel-Aviv, október 22, csütörtök

FILOMENA

A kisteremben

MEDEA

RÖVID HIREK

● Két árumintavásár nyílik meg ma Kajróban. A vásárokon 50 izraeli cég mutatja be termékeit. Az egyik kiállításon építőipari termékek, a másikon különféle bútorok bemutatására kerül sor.
● A benzinkutasok országos egyesülete 600 ezer szék összegű felajánlást tett a Nemzeti Biztonsági Alap (Libi) javára.
● Megnyílt Tel Avijban a nemzetközi fogorvosi kongresszus, amelyen világhírű szakemberek vesznek részt. Elsősorban a gyökérkezelés módszertanával foglalkoznak a kongresszuson.
● Bét Seánban az amfiteátrumban koncertet adott tegnap este a jeruzsálemi szimfonikus zenekar — a rádió zenekara. Ilyen jellegű eseményre először került sor a városban.
● A közoktatásügyi minisztérium mellett működő országos pedagógiai tanács Szará Dáhan asz szonyt tüntette ki az idei nagydíjjal. A sok évtizedes tapasztalattal rendelkező pedagógus már nyugdíjba vonult, de önkéntesen alapon folytatja nevelő munkáját.
● Bünvádi eljárás indult két kiskorú — 16, illetve 17 éves — lány ellen, akiket azzal gyanúsít a rendőrség, hogy lakásokba törtek be.
● Orizetbe vette a rendőrség, a jeruzsálemi városi adminisztráció egyik tisztviselőjét, megvesztegetés elfogadásának alapos gyanújával.
● Eladták a Beér Tuviban létesített modern virág-csomagoló üzemet, amelyet a virágértékesítő tanács létesített. Az eladási ár 10 és fél millió szék volt.
● Meghalt dr. J. H. Eejon Izrael-díjas pedagógus, aki Litvániában kezdte meg tanári munkáját, majd 1933-tól az országban működött. Izrael egyik legnevesebb pedagógusa volt. Tegnap nagy részvét mellett Jeruzsálemben eltemették.
● Eljárás indult egy kfár-karái illetőségű arab teherautó-sofőr ellen, aki a vádirat szerint megerőszakolt egy 22 éves lányt. A sértezt tregmet kért a sofőrtől. A sofőr, aki történetesen szintén 22 éves, letartóztatásban van.
● Egy tegnap közzétett statisztika szerint 200 ezer izraeli kiránduló volt kedden, az ünnep utolsó napján Ejláthban.
● Meghalt dr. Jehuda Blankstein ismert nevű haifai orvos, a hazai orvostársadalom vezető tagja. Nagy részvét mellett temették Haifán.
● Mordeháj Ben Porát Kneszet-képviselő (Telem) kijelentette, hogy Dáján folytatja tevékenységét, de a Telem jövőjéről véglegesen csak 1982 májusában döntenek. Mint ismeretes, Ben Porát a Telem listájának második helyén szerepelt Dáján után. Mint megirtuk, az elhunyt Dáján helyett most Jigál Hurwitz, a volt pénzügyminiszter lesz a Kneszet tagja, egyben a Telem vezére.
● A haifai Kámeliá hotel dolgozói megakadályoztak egy öngyilkosságot. Egy 33 éves vendég öngyilkos akart lenni, de a hotel alkalmazottainak ébersége elejét vette a szerencsétlenségnek.
● Egy évvel ezelőtt halt meg Georg Singer, a neves izraeli kar-mester, aki pályafutása során külföldön is népszerű volt. A hazai zenei élet reprezentánsai meg-

emlékeztek a művészlől.
● Bét Seánban a „Kitán” gyárban további leépítésre kerül sor. 121 dolgozó kap felmondást. A határozat végrehajtásáig a gyár 150 munkása volt kénytelen kivenni a szabadságát.
● Felmérést végeztek annak tisztázására, hogy a jeruzsálemi Átárot repülőter alkalmas-e nemzetközi légiforgalom lebonyolítására. A felmérés nemleges eredménnyel végződött. Mint kiderült, az átároti repülőter objektív körülményei miatt szék sem lehet az igénybevételéről a nemzetközi légiforgalom vonatkozásában.
● Egy tájéki 55 éves arab férfi közötti szerencsétlenség áldozata lett. Egy földije gazolta el. A vizsgálat folyik.
● A kfár-szabái polgármester azzal a javaslattal fordult a rendőrséghez, hogy a városháza szolgálatában álló rendészek a jövőben forgalom-irányítással a balesetmegelőzéssel is foglalkozzanak. A városházi rendészek eddig a helyi szabályrendeletek betartására ügyeltek fel. A rendőrség nagy figyelemmel foglalkozik a javaslattal.
● A közelmúltban felmerült a terv, hogy kibővítsék a Hiszad-rut központi tanácsát, amelynek 36 tagja van. Az illetékes szakszervezeti vezetők úgy döntöttek, hogy a korábbi terv ellenére ezen a jövőben sem változtatnak.
● Sevách Weisz professor, Kneszet-képviselő (Máárah) levetelt intézett a Kneszet elnökéhez és azt javasolta, hogy a Ház az eddiginél gyakrabban ülésezzen. Javaslatahoz tartozik a nyári szünet idejének csökkentése is.
● Országos társadalmi tanács alakult annak érdekében, hogy biztosítsák a héber nyelv primátusát. A közelmúltban mozgalom alakult annak megakadályozására, hogy idegen kifejezéseket és névmegjelöléseket használjanak Izraelben — a héber nyelv háttérbe szorításának jegyében. Tudósok és közéleti emberek vesznek részt a közéleti bizottságban, amely elsősorban tájékoztatói eszközökkel igyekszik felhívni a figyelmet, hogy a lehetőségekhez képest herberül fejesszük ki, ami nem igényel idegen nyelvű megjelölést.
● Új park létesült Jeruzsálemben a Sáárej Cedek kórház környékén.
● Tegnap ázkará volt Naharián a temető katonai parcellájában a jom-kipur háború hőseinek kegyelvére.
● Közlekedési baleset okozása címén felelőségre vonták Franciaország izraeli nagykövetségének Bát Jámaban lakó sofőrt. A vádlottat hét hónapig tartó feltételes börtönbüntetésre és 5000 szék pénzbüntetésre ítélték.
● Begin miniszterelnök egy amerikai zsidó küldöttség tagjai előtt azt mondta, hogy Dáján csatlakozása annak idején a Likud első kormányához „erkölcsi szempontból nagy segítség volt”. A miniszterelnök hangsúlyozta, Dáján érdemelt az Egyiptommal való béke megteremtése érdekében.

WIZO
magyarajku csoportja
rech. Bar-Kochbaó 26
kedden okt. 27-én d. u. 4-kor
DICK EDIT
népszerű Tnách előadása
Vendégeket és érdeklődőket szívesen látunk.

Az
um s
semm
leguj
rint a
dóktó
egy n
dorol
gátás
szerin
vekvó
lyezte
Szovj
tároz
csak
dorló
részes
naik
ban,
gati
A
külön
ténye
fogal
kélete
ságok
vezet
Ugya
(Kiev
ban,
stb.)
hatós
meko
nak
szeml
zárva
cióbó
szovj
kül a
rik
Bécsi
akikn
véteit
tagad
kező
amen
nak
időn
A
ropol
ismel
jával
nyit
amer
nyitó
hü n
A he
lini
nem
Sutje
Erg
főszé
ban n
ritól.
„N
vezh
letve
nak.
egys
Oper
házb
A
elősz
mes
igazn
zény
évek
ján
volt
rend
az e
Plac
kelté
szere
Norr
Dom
szere
több
len
lett.

OK ÉS ÜRÜGY

Nézeltérések a Szochnut és a State Department között

Az amerikai külügyminisztérium szóvivője kijelentette, hogy semmiképpen sem érthet egyet a legújabb izraeli tervvel, mely szerint azotól a szovjetuniói zsidóktól, akik nem Izraelbe, hanem egy másik nyugati országba vándorolnak ki mindennemű támogatást megvonjon. Az izraeliek szerint a lemaradók egyre növekvő száma komolyan veszélyezteti a zsidó kivándorlást a Szovjetunióból. Eppen ezért határozott egy a Szochnut, hogy csak azokat a nem Izraelbe vándorló zsidókat szabad segítyben reszesíteni, akiknek közeli rokonai élnek az Egyesült Államokban, Kanadában vagy más nyugati országban.

A fentiekkel összefüggésben különleges jelentőséggel bír két tényező: 1.) A „közeli rokonság” fogalmának izraeli definíciója tökéletesen egyezik a szovjet hatóságoknak 1979 novemberében bevezetett „rokonság-fogalmával”. Ugyanis némely orosz városban (Kievben, Odesszában, Charkovban, Minszkben, Leningrádban stb.) a szovjet utlevél- és vízumhatóságoknál csak szülők, gyermekek és házastársak számítanak „közeli rokonnak”. Ezzel szemben testvérek már ki vannak zárva a családok egyesítéséi akcióiból. Az izraeliek most ezt a szovjet gyakorlatot változás nélkül átvették. Ennek alapján kéri az amerikaiaktól, hogy a Bécsbe érkező szovjet zsidóktól, akiknek nem Izraelben élnek testvéreik, mindennemű segítséget tagadjanak meg. 2.) A Bécsbe érkező szovjet emigránsokat — amennyiben azok alijizáni akarnak — a Szochnut a legrövidebb időn belül, rendszerint 1—2 nap

alatt Izraelbe továbbítja. Ha pedig más nyugati országba kívánják utjukat folytatni, akkor a HIAS hatáskörébe helyezi át őket.

Megjegyzendő, hogy a Szovjetunióból kivándorló zsidók anyagi segítségét, mint élelmezés, lakás, orvosi kezelés, szállítás vonat és repülőgépen, szinte kizárólag az Egyesült Államok kormányja viseli. Ezért a State Department szerint az új izraeli emigrációs politika ellenkezik a nemes amerikai hagyományokkal, amely a menekülte bizza a bevándorlási ország szabad megválasztását és semmiesetre sem kényszerít senkit egy bizonyos országba való vándorlásra. Mint ahogy az amerikai külügyminisztérium hivatalos nyilatkozata leírja: „Semminemű okot nem látunk, hogy a Bécsbe érkező menekültek Izraelbe vándorolni kényszerüljenek, amennyiben más nyugati országok készek beengedni őket.”

Az amerikai kormány már évek óta támogatja zsidók kivándorlását a Szovjetunióból. A szovjet zsidók izraeli beilleszkedési költségeinek oroszlánrészét Washington viseli (évi 25 millió dollárt). Ezenkívül az államkassza természetesen további özszegeket folyósít szovjet emigránsok részére, akik az Egyesült Államokban telepednek le (1000 dollárt személyenként). 1980-ban az amerikai kormány összesen 40 millió dollárt folyósított a szovjet zsidók kivándorlására, amiből 25 millió Izraelnek ment, míg 15 milliót az Amerikában telepedők segélyezésére fordítottak.

Nem lebecsülendő továbbá az

Egyesült Zsidó Gyűjtőakció által nyújtott segély, amely az amerikai és nyugateurópai zsidók adományaiból tevődik össze.

Közvetlenül azelőtt, hogy Arje Dulcin a Szochnut főtitkára Bécsbe utazott az új rendelkezés végrehajtásának érdekében, Efraim Evron, Izrael washingtoni nagykövete értesítette Walter Stoessel amerikai külügyi államtitkár az új rendelkezés részleteiről. Ugyanakkor értesítették a HIAS-t és a Jointot az újonnan előállt helyzetről. Ezután Edwin Shapiro a HIAS elnöke a következő nyilatkozatot adta: „A HIAS mint zsidó világszervezet természetesen tiszteletben tartja a Jewish Agency-nek a törökviszét és indítóokait, minek folytán az Izraelbe való kivándorlást igyekszik minden eszközzel előmozdítani. Ezzel szemben a HIAS semmiesetre sem hajlandó támogatását és gondoskodását azotól a szovjet zsidóktól megtagadni, akik nem Izraelbe folytatják utjukat, illetve akiket a Szochnut nem utal át számukra. Mert a sokévtizedes tradíció alapján a HIAS tevékenysége mindig abból állt, hogy minden szenvedő, szűkölködő zsidónak — az egész világon segítségére legyen.”

Sajnálatos dolog, hogy a Szochnutnak illetve a szovjet hatóságoknak a rokonság meghatározásának párhuzamát ennyire kidomborították. Az amerikai külügyminisztérium ugyanis a Helsinkii egyezményre való hivatkozással ragaszkodnia kell ahhoz, hogy testvérek közeli rokonoknak számítanak. Ezzel szemben a HIAS és a zsidó szervezetek álláspontja annál sajnálatosabb. Mivel rokoni kapcsolatok ide vagy oda, testvér vagy nem testvér nem más mint szőrszálha sogaatás. Mert a HIAS Bécsben mindenkit aki csak Amerikába akar vándorolni azonnal kivétel nélkül átvesz — tekintet nélkül a rokoni kapcsolatokra.

Nem felel meg a zsidó segélyszervezeteknek az az állítása, hogy a szovjet zsidókat Bécsben „a szó szoros értelmében kényszerítik az alijizára”. HIAS-ék még azt is hozzátesszik, hogy ez ellenkezik a ionizmus elveivel, amely demokratikus ideálon alapul. Elvégre még senkit sem tettek fel akarata ellenére a repülőgépre és „deportáltak” Izraelbe. Sokkal inkább itt arról van szó, hogy azoknak a zsidóknak, akiknek eszük ágában sincs alijizáni és az izraeli kivándorlási vízumukat csak ürügynek használták, adjanak-e segítséget, vagy nem? Vélemények különbözhetnek, de kényszerrel beszélni rossz akaratú túlzás!

A HIAS, hagyományhű nemes” álláspontja mögött valószínűleg más lakozik. Zsidó vezetők, tisztviselők százainak nyújt megélhetést az Amerikába érkező szovjet zsidó menekültek támogatása, álláshoz juttatása és letelepítése. Ezek a szociális dolgozók érthetően minden erejüket latba vetik a statuszkuo fenntartásának érdekében, mert a segély megvonásának esetén egyik napról a másikra elvesztenék állásukat. Ez pedig a jelenlegi gazdasági helyzetben sem a zsidó vezetőknek, sem pedig a kormányoknak nem érdeke. Nem kis mértékben ezért akarják változtatlanul a lemaradókat Amerikába irányítani és azok itteni segélyezését jól megszervezett aparátsussal az eddigi gyakorlat szerint folytatni.

SZÉKELY SÁNDOR (ALEXANDER BAR JEHUDA)

Kik és hányan lesznek 2000-ben?

A címhez hozzá kellett volna írni: feltéve, ha nem jön egy atomháború, ugyanis akkor mind egy, hogy milyen lesz a szaporulat, mert csak túlélőkről lehet majd beszélni, akik nem a modern világ nagyvárosaiban laknak, hanem Borneóban vagy más stratégiailag nem fontos körzetben.

De hagyjuk számításunkon kívül ezt az atom-rémképet és foglalkozunk azzal, amiről annyit cikkezik ma a világsajtó, nevezetesen arról, hogy mi lesz és milyen lesz a világ képe kettőezer évvel a polgári idősámítás kezdete után. Kétezer, mint dátum, óriási dolog. Irigylem azokat a nálam fiatalabbakat, akik megérik ezt a dátumot. Mert én és a kortársaim csak valami rendkívül isteni kegy folytán érdemelhetjük ki ezt a csodát, megérni ezt a csak ezerévenként előforduló terminust. Pedig micsoda programot készít erre az eseményre a televízió és milyen csodás tartalmu újságok állnak majd az akkori olvasó rendelkezésére. Hjszen ha csak husz esztendővel később születtem volna...!

August Strindberg, a kiváló író a Történelmi Miniaturák című kötetében leírja, hogy mint fogadta a vakbuzgó keresztény világ az első évezred első napját. Egyrészt misztikus félelemmel abban a hitben, hogy akkor vége a világnak, legalábbis a bűnösöknek és kezdődik Jézus ezeréves

uralma. Másrészt féktelen dinomdánomban merült a hitetlenek tömege, mondván: együnk igyunk, holnap ugys meghalunk! Ez a filozófia biztos hogy nem üti fel a fejét korszakunkban. Az emlegetett magatartás kevésbé, mert aki döszöl, az teszi ezt a régi keresztény mitológia nélkül is, míg a megtérők száma még ezreléke sem lesz annak a tömegnek, mely ezer évvel ezelőtt rómúltan várta a világ végét. Mégis, mivel csak minden ezer évben egyszer fordul elő egy ember életében, hogy ilyen dátumot ünnepeljen — nagy érdeklődéssel várja a világ a két ezret. Mint említettük, már most számos cikk jelenik meg a sajtóban arról, hogy milyen világ vár azokra, akik megérik a bívós két ezredik esztendő. És mivel néhez megszabadulni a nacionalista és a faji előítéletektől, sokakat érdekel, hogy milyen demográfiai változás várható 19 év múlva. Hjszen a szomszédságunkban Egyiptomban szemünk előtt zajlott és zajlik a nagy néprajzi változás. Az 1948-i Függetlenségi Háboruban huszmillió Egyiptom mal állunk szembe, míg 25 évvel később a Jom kipuriban két szer anyyi egyiptomival, azaz negyven millióval. És Egyiptomban nincs alija csak jerida. Mert évente tíz és tízezer, főleg az intelligencia vándorol ki más arab országokba, hogy megélhetést találjon magának. Ugyanakkor csaknem minden statisztikai adat

arra mutat, hogy Európa lakossága olyan arányban növekszik, amilyen mértékű az ázsiai és afrikai bevándorlás, mert a bevándorló szineseknek a bennszülött fehéreknel jóval magasabb a szaporodási aránya. Angliában és Hollandiában már minden hatodik újszülött fekete vagy eszokládé színű. A szines fajok, illetve az európaiakkal versengő kultúralt népek, mint a kínaiak, japánok vagy a tunisziak — hihetetlenül gyorsan alkalmazkodnak a technikai fejlődéshez, méghozzá nemcsak mint fogyasztók, de mint termelők is, ám ugyanakkor a legtehetségesebb „szinesek”, a kínaiak, japánok vagy Észak-Afrika arabjai, nem képesek lemondani a nagy családról és így minden családtervezési propaganda hatástalanul leperog róluk.

A Föld négy és fél milliárd lakosságából annak kevesebb mint egynegyede él a fejlett ipari országokban, amelyek nagyrésze egyébként kiütnék a nagy élelmiszer mennyiségek előállításával is. Ezekben a fejlett ipari országokban az orvostudomány fejlődése és a jó életviszonyok következtében a népesség összetétele le óriási változást mutat a száz, de még az ötven-évvél ezelőtti adatokhoz képest is. Hihetetlen méreteket ölt az előregedés. Az átlagos 75—77 év úgvan örvendetes jelenség, de ennek velejárója, hogy a születési arány alacsony és a „termelékenységi mutató” még alacsonyabb. Ez utóbbi kifejezés alatt azt értjük, hogy a fogamzóképes nők száma alacsony. Így a lakosság száma csökken, bár ez csak tíz-tizenöt év után mutatható ki. A jólét hosszú öregséggel és csökkenő gyerekáldással jár.

Egy milliárd ember él az un. szegény országokban, ahol egy nő átlag öt gyereket szül. (Például Banglades vagy Sri Lanka — az egykori Ceylon). A fejlődő országokban másfélmilliárd ember él (Kuba, Nigéria és bizonyos mértékig India is). Ezekben az országokban jelentősen emelkedik az öregek száma, de ugyanakkor egyelőre nem esökken a gyerekáldás.

Külön kategóriába sorolható az egymilliárd lakosu Kína. Ez az óriási birodalom a világ egyik csodája és nem kevés szempontból. Mert irtózatosan nagy népességét, mely akkora területen él, mint az egész Európa — a legteljesebb mértékben kézben tartja egy központi kormányzat, mely nemcsak utasításokat ad a tengernyi népnek, de azokat, ma már nem drákok szigorral ugyan, de keresztül is tudja vinni.

Csak egyetlen egy téren akadózik az állami tervek keresztülvitele. Nehéz rávenni a népet a családtervezésre. Igaz, hogy az állami terv kegyetlenül súlyos egy gyereket kontemplál egy családban. Kína talán a világ egyetlen országa, ahol különböző kedvezményeket (pl. lakás, fizetés, nyaralás) kap az a család, ahol csak egy gyerek van. A három és több gyermekes család a társadalom szegényének számít.

Kétezerre, ha megérjük, hat és fél milliárdra nő a világ népességének száma. És ha nem áll elő mindenütt valami forradalmi változás, ugy egyre kevesebb fehér ember lesz kénytelen ellátni egy re több és több szímet. És ennek csak egy akadálya lehet: az, ha a szineseknek sikerülni fog a fehér népek uralmának megdöntése immár nem a világpolitikában, hanem, ami ennél is fontosabb, a világgazdaság irányításában.

Énekesztárok csucstalálkozója

A Metropolitan operaház évadnyitója

A hagyományok alapján a Metropolitan Operaház szezonjait egy ismert opera népszerű produkciójával nyitja meg, amelybe anynyi élelnekest toboroz össze, amennyit csak tud. Az idei évadnyitó — legalábbis papiron — hű maradt ehhez a tradícióhoz. A hetvenes évek produkciója Belini „Normája” volt, amikor is nem kisebb sztárok mint Joan Sutherland, Marilyn Horne, Carlo Bergonzi és Cesare Siepi voltak a főszereplők. Az idei előadás azonban merőben különbözött az akkoriétól.

„Norma” semmiképpen nem nevezhető könnyen énekelhető, illetve könnyen előadható operának. Jellemző, hogy egész buda pesti pályafutásom alatt egyetlen egyszer sem adták elő sem az Operaházban, sem a Városi Színházban.

A három főszereplő életében először énekelte szerepét és James Levine az Operaház főzeneigazgatója, ugyszintén először vezényelte a dalművet. A hetvenes évek kedvezőtlen bírálatai alapján Desmond Heely kénytelen volt a díszleteket átdolgozni és a rendező Fabrizio Melano pedig az egész produkciót felrészíteni. Placido Domingo ragyogóan énekelte Polione tenorszerpét, a szerencsétlen római helytartót Norma két gyermekének apját. Domingo valóságos hőst kreált szerepéből, pedig Polione a legtöbb előadásban egy jelentéktelen figura a két női sztár mellett. A hősi színezetű változati

egykorii lírai hang általában pompásan szólt.

A legnagyobb várakozás azonban Renata Scottó Normája iránt nyilvánult meg, egy szerep iránt, amit bőségsébb lett volna nem felvenni az amugy is bőségségs reper toárba. A híres „Casta Diva” belépő áriát, mint általában szokás letranszponálva, de meglehetősen bizonytalanul énekelte. (Különben annak idején Callas is az alsó változatban énekelte a szerepet és csak Sutherland utólrhetetlen koloratúrájával volt képes teljes hanggal kivágni a felső „G”-t, de az ilyen Norma ritka, mint a fehér holló.) Amikor a zenekar a számára jelenleg legmegfelelőbb középfekvésben szólt, akkor könnyedén túlénekelte az együtttest és bársenyos szopránjával betöltötte a hatalmas házat. De amikor kénytelen volt a felső regiszterekben teljes hanggal énekelni, akkor bizony ugy az intonálása, mint a technikája eserbennhagyta. Mindennek ellenére semmiképpen sem érdemelte ki belépő áriája után a karzat fújjkiáltásait.

A legkiegyenlítettebb és legprecízebb teljesítményt ugy ének, mint játék szempontjából Tatiana Troyanos nyújtotta.

Ami a rendezést és a díszleteket illeti, az egykorii sok bírálat ellenére sem hiszem, hogy a változások sokat javítottak volna. Érthetetlen volt többek közt, amikor váratlanul tarka holdak jöttek fel és mentek le az énelet. (Folytatása a 4. oldalon)

MEMÓRIATABLETTA —

a tanulás megkönnyítésére

A biológiai tudományok területén egyre fontosabbá válik az emberi agy szerepének és strukturájának kutatása. Magdeburgban, ahol egyébként már hosszú évek óta folyik ilyen irányú kutató tevékenység, az idén megalakult Kelet-Németország Tudományos Akadémiájának Neurobiológiai és Agykutató Intézete. A „Berliner Zeitung” munkatársai ebből az alkalomból beszélgettek az agykutatás néhány kérdéséről dr. Hansjürgen Matthies professzorral, az új intézet igazgatójával.

— Mi az oka annak, hogy csak most, viszonylag ilyen későn alakult meg ez a rendkívül fontos tudományos intézet?

„Az agy a biológiai mozgás legbonyolultabb formája. A hatékony agykutatásnak az volt az előfeltétele, hogy magas szintet érjen el a molekuláris biológia. Most megérett erre a helyzet. A második ok: a szellemi követelmények emelkedése folytán fokozódik az érdeklődés a szellemi teljesítőképesség megőrzése és javítása iránt.”

— Tudomásunk szerint Magdeburgban a „memóriatabletta” néven ismertté vált gyógyszer megteremtésén dolgoznak. Tulajdonképpen mire szolgál majd ez a tabletta?

„Konkrét célunk az, hogy segítsük az iskolai tananyag elsajátításában az emlékezőképességbeli problémákkal küszködő gyermekeket.”

— A tabletta a tanulást, a tudásanyag befogadását fogja megkönnyíteni, vagy inkább a felejtést akadályozza meg?

„E két hatás nehezen választható el egymástól. Konceptiónk szerint a szer rögzítené az emlékezet tartalmát, azaz gátolná a felejtést.”

— Ez a „memóriatabletta” csak gyermekek számára alkalmas gyógyszer?

„Nem, feltételezéseink szerint idősebb embereknél is igen előnyös hatása lehet.”

— Az utóbbi időben gyakran halljuk, hogy az ismeretek gyors ütemű gyarapodása miatt az emberi agy egyszer eljut teljesítőképességének határáig. Meddig terjednek még képességeink?

„A jövőben csak tovább fokozódnak a központi idegrendszerrel szemben támasztott követelmények, ezért foglalkozunk oly nagy intenzitással, az agyi teljesítmény fejlesztésének problémáival. Minden jel arra mutat, hogy az agy információfelvő képessége sokkal nagyobb mint gondoltuk, s a gyógyszer rögzíti és „raktározza” majd az emlékezetet.”

a.m.

ASKENÁZI ERVIN

Itt a film vége, de ne fuss el véle

— „A postás mindig kétszer csenget” —

Aki olvasott egy könyvet, s aztán megnézi a filmváltozatát, hármadszoros gyönyörűségben részesül: a harmadik a verziók összehasonlítása. James Cain regényét, „A postás mindig kétszer csenget” címűt, ami a huszas években best seller volt, több ízben is megfilmesítették, s ez még érdekesebbé teszi a mostani, legfrissebb filmváltozat összehasonlítását a regényvel.

A cselekmény középpontjában egy vidéki szökevény áll, aki valamikor megnyert egy szépségversenyt. A rendezők végigcsinálták vele a diadalmat, lefényképezést, megajándékozást, ahogy szokták, amikor pedig látják, hogy Hollywood nem kapkod a szépségkirálynő után, miliomos kérései sem akad, gyorsan ejtették, ahogy szokták. A menny bemenetel harmadik hetében Cora, aki napok alatt a teljes feledésbe süllyedt hazatérni fatoryos kisvárosába, már harmadrangú vendégülközben pincérleánykodott, toladók főnöknek és korhelyeknek kiszolgáltatottan. Élete oly reménytelenné válik, hogy kényszeredetten bár, de ígént mond legelső kéréseinek, egy idősecke, jámbor görög benzinkutasnak, vendéglősnek.

A férj felveszi kiségitőként Frankot, a jóképű, link, kártyás bohót, akinek szerte Amerikában tucannyi bünyűgyi aktája van már, verekedéstől fegyveres rablásig, s aki most is csak a szép Cora kedvéért török be a munka igájába. Viharos szerelembe esnek és Cora a megváltóját látja Frankban, magát a megváltást pedig hiszékeny és nagyon utált férje láb alól való eltételében. Az első agyonverési kísérletet még mindhárom megusszák: a férj életben marad, az összeesküvőket pedig megmenti egy rövid zárlat, amire rákenhetik az ügyetlen görög „balesetét”. Utána azonban kidolgozzák a gyilkosság agyafurttabb változatát: az autót, amit az agyonvert férjjel a mélységbe taszítanak, beleül Frank is, hogy szerencsétlenség látszatát keltsék. Fel is mentik őket, egy ördögös zsidó ügyvédnek és a biztosítóknak között hétég, akik felmentés esetén ki sebb kártérítéssel uszák meg az ügyet, hát inkább ártatlannak mondják a párt, akik ellen pedig már minden terhelő bizonyítékot összegyűjtötték volt.

Ámde a szereltesek között már átszaladt a fekete macska. A vizsgálat során egymásra vallottak, s csak az ügyvédnek köszönhetik, hogy a vallomások az tán elsikkadtak. Mérgezi együttélésüket az örökös nyugtalanság is: a vallomást a bírák nem látják ugyan, de zsarolók kezébe került, akikől csak véres verekedések árán sikerül megszabadulniuk, de végleg vajon? S ami a legrettenőbb: félni kezdenek egymástól, mit lehet vágni attól, aki a párjára vall? A szörnyű gyanu most már legszerelmesebb együttéteikbe is betolakszik.

S a postás másodszor is csenget. A biztosítók pénzén, vagyis a vérdíjon vásárolt új kocsi ki-rándulnak, előznek, összeütköznek, s a fiatalasszony szörnyethal. Itt elválnak a regényirónak és a forgatókönyv szerzőjének az utjai.

A regényben az történik, amit már címe és egész vonalvezetése előre jelez: a szándékos gyilkosságot megusza Frank, de a véletlen szerencsétlenségért a vilamoszékben felel. Lehet, hogy ez így ócska közmondásokat idéz, az „Addig jár a korsó” fajtájából; lehet hogy a költői igazságszolgáltatás, amit ez a finálé képez, mostanság kimegy a divatból; lehet az is, hogy a drámák és tragédiák kiváltotta katarzisa a mai embernek már nincs szüksége — a regényirón mégis csak annyival enyhíti Frank portréjának sötét vonásait, hogy ez a siralomházban egyért imádkozik, bár találkoznak „odaát” Corával, és megmondhatná neki, hogy szerette és ártatlan a halálában.

A film ezzel szemben Cora halálával zárul: Frank ráborul és szivettépően siratja. A postás itt elfelejt másodszor is csengetni, a néző meleg részvétellel Frank őszinte gyászának átvételével távozik, a gyilkosból a szcenárium szárandó, de nem vezeklő áldozatot teremtett. S nem véletlenül, nem — mondjuk — a mese lerövidítése kedvéért, hanem tudatos

vonal vezetési a forgatókönyvet ideig. A regény például elmondja, hogy mikor egyszer hazautazik a családjához, Frank otthagy csapat-papot és egy szerelmes hetet tölt Mexikóban egy formás, pumaszelidítőnővel. Cora ezt meg tudja, a kaland érthetően fokozza győtrő bizalmatlanságát, a filmből azonban mindez kimarad, másként megrendítené a néző hitét Frank szerelmének őszinteségében. A kibontakozás meghamisítása tehát tudatos, s ha nem is szabad tul messzire mennünk az ebből adódó következtetésekkel, mégis arra kell gondolnunk, hogy lecherő idők jele ez.

Aki viszont nem tud a könyvről, vagy elnézi a meghamisítást, az rendkívül pergő, izgalmas filmet láthat, Jack Nicholson (Frank) játéka minden eddigi alakítását felülmúlja, Cora szerepe pedig nehezen is lehetett volna Jessica Lang-nál alkalmasabbat találni.

„Csak az a vég, csak azt tudnánk feledni” — sohaiztán Madách-csal Ádám a moziból kijövet.

Gréda József

Zeneélet

A Filharmónikusok évadnyitó hangversenye

Szokatlanul hosszú szünet után nyitotta meg a Hátikvá ünnepélyes hangjával főzeneigazgatónk, Zubin Mehta a Filharmónikusok 46-ik évadját. Dícséretére mondván, az első sorozat mindkét műsorának élére izraeli művet állított. Ezuttal Leon Sidlovsky (50) chilei születésű komponistának Dylan Thomas (1914—54) misztikus költeményeihez írott „Előjáték egy drámához” című, mintegy tízperces művét, egy trilógia első részét hallottuk. Sidlovsky nagy előszeretettel dolgoz fel szimpadias, látványos, szecessziós modorban nagyratórő témákat, melyeknek zenei anyaga ritkán képes megfelelni kifejezésre juttatni motívját. „Előjáték egy drámához”, Dylan Thomas tragikus hangú költeménye mindvégig gyászinduló benyomást tesz, melyben az állandó nyomasztó dobergést csak helyenként szakítja meg

egy-egy rézfuvó felvillanása. Zubin Mehta mindent elkövetett drámai hangjának kifejezésére, melyhez a szerző kevés anyagi se gitséget szolgáltatott.

Vladimir Askenazy, orosz születésű, világot járó kiváló zongorista Brahms d-moll-versenyét játszotta. Billentésének meleg színárnyalataival, lirai érzelmeinek gazdagságával, lényegében szilávosan romantikus költészetével ragadta magával hallgatóit. Mehta a szimfónikus kíséretben — olykor tulerős hangsúlyokkal — főképp az Adagio áhítatos elmélyedéssel eszményi egységét képezett a zongorasólam költői világával.

Saint-Sains 3-ik, c-moll-szimfóniája zárta a műsort. Nagy mintaképének, a néhány hónappal komponálása előtt elhunyt Liszt Ferenc emlékének szentelte, de hangszerelésük sok közös vonással is teljesen önálló, a klasszikus romantika felé hajló két monumentális tételével önálló utakon halad. Kedvenc hangszert, az orgonát, melynek kiváló művésze volt, is beiktatta a

szimfónia 2-ik tételébe. Mehta főképp az első tételben mutatta ki karmesteri művészetét: a nagyzenekar minden hangszerre kristályos tisztasággal szólalt meg, s minden motívum transzparens elevenséggel lépett elő. Eltekintve kiváló karmesterünk előszeretettel a temperamentumának megfelelő tulerős hangzásokról, előadása nagyvonalú volt. Az orgonánál: Marcia Harty.

Georg Singer Emlék-hangversenye

Hogy „senki sem próféta a saját hazájában” elszomorítóan vonatkozhat egykor oly népszerű karmesterünkre, Georg Singerre, aki egy évvel ezelőtt hagyott el bennünket 72 éves korában. Prágában született s ott vezényelt elsősorban a Német Operában. Hamburg, München, Stuttgart volt a következő állomásai. 1939-ben alijázott és a hazai zene egyik legjelentősebb uttörője volt számos külföldi turnéján is. Az egykori Palestine Orchesternek megérkezése után hosszú évekig volt állandó karmestere, az összes más izraeli zenekaron kívül. De legnagyobb sikerei az Operához fűződnek, ez is felelt meg legjobban temperamentumának. Az egykori Népoperában Smetana „Eldott menyasszonyával” remekelt. Élete utolsó éveiben állandó vendégkarmestere volt a bécsi Volksoperának és a berlini Szimfónikus Zenekarnak, itthon vezető karmestere az Izraeli Operának és a rámtágáni Kamarazenekarnak. Keserűen panaszkodott, mennyire elhanyagolják a nagyzenekarok, s holott Gary Bertini tanára volt, a rádióban is ritkán szerepelt. Felesége, Annie Nacher operaénekesnő halála teljesen megtörte: magányos, szomorú, elhagyott emberre vált. Elmúlt év októberében berlini vendégszerepléséből betegten tért haza, s rövid szenvedés után elhunyt.

Nemes gondolat volt a Kamarazenekartól első évfordulója alkalmából emlék-hangversenyt rendezni a Tel Aviv Múzeumban. Két saját szerzeménye hangzott el Levánon vezetésével az első részben: jellemző módon első ízben 1963-ban brácsára és zene-karra írt „Meditáció”-ja (Joel Kamidovszki szép szólójával); lelkiállagát a szólóhangszer előgikus, rezignált hangja hiven tükröztette vissza. Már ismert négytételű „Szimfoniéta”-ja (1952-ből) a cseh zene, s főképp mintaképe, Dvorzák hatását mutatja, nagyon kedves, mozgalmasan friss témákkal.

Mélyen elszomorító volt, hogy bevezetőül senki sem méltatta érdemeit, s még megdöbbenőbb, hogy a gyászünnepegyet Offenbach „Eljegyzés gyertyafényben” című operettjével fejezték be — csapnivalóan vulgáris előadásban.

Karl Böhm, a bécsi Filharmónikusok híres vezető-karmestere 87 éves korában elhunyt. Emlékeire egy mondatát idézem: „Ha a mennyszágra kerülök és Beethovenel találkozom, levett kálappal, mélyen meghajolva üdvözlöm. De ha Mozarttal találkozom, leborulok előtte és szólanul nézek fel rá”. Most alkalma megvalósítani próféciját.

FATAKI LÁSZLÓ

UJ KÖNYVEK:

SLOMO LAIS: «Reflexiók a judaizmusról»

A napokban jelent meg Slomo Lais-Leibovics, a külügyminisztérium főtisztviselőjének fenti című könyve.

A szerző neve jól ismert azon Erdélyből és Oromániából elszármazottak körében, akik olvasták eddig megjelent könyveit, amelyek nevelő és népszerűsítő jel-

legűek. Slomo Lais jelenlegi 200 oldalas munkája eltér az eddiektől. Több benne az elméleti elem és az elmélyültség. A könyvben megjelent tanulmányok előadások anyagát képezték az izraeli rádióromán nyelvű adásában, valamint társadalmi szervezetek kul-

tur-rendezvényein. Ime, néhány érdekes tanulmány címe: „A zsidó történelem sajátosságai” — „A próféták misz-sziója” — „Bét Hillél és Bét Sám máj” — „A Mjdrás” — „A Káb-bál” — „A kiválasztott nép” — „A nemzet és a haza fogalma” — „Izrael történelmi határai”, stb.

Az olvasóknak alkalma adódik megismerkedni olyan judaisztikai alapfogalmakkal, amelyek nélkülözhetetlenek az országban élő művelt polgár számára, függetlenül attól, hogy vallásos-e vagy sem.

Annak ellenére, hogy a témák java része elméleti jellegű, a szerző megtalálta a módját a könyvnyelvi tárgyalási formának. A szép stílus és a választékos nyelv vezet élvezetessé teszi a könyv olvasását. Hibája a műnek, hogy szerzője nem elégszik meg az ismeretterjesztéssel, a felvetett kérdések tárgyilagos előadásával, hanem vitatkozik. A minden kétséget kizáróan olvasottságáról és erudíciójáról tanuságot tevő szerző feltűnő módon akarja meggyőzni olvasóit bizonyos, általa elfogadott tézisek helyességéről. Amikor ezt teszi, vét a tudományos tárgyalógossággal ellen és dolgozatai nagy részét publicisztikai írássá változtatja.

Ez nem bün, de hiba. A „meggyőzőési” szándék kirívó példája az ország határait tárgyaló tanulmányban, amelyben Lais a Nagy Erec Jisraél gondolat propagálójának, mint tudományos tézis előadójának bizonyul.

A zsidó nép sajátosságának a kérdését tárgyalva, szinte anakronisztikusnak tűnik úgy beállítania Bilám, a pogány próféta közel négy évezreddel ezelőtti áldását: „Magányosan élő nép, amely figyelmen kívül hagyja a körülötte élő népek véleményét” — mintha az a mai napig érvényes „áldás” volna. Napjainkban „nem figyelembe venni mások véleményét” nem szabad, hogy ideológiájá legyen, mert ez nem a nemzet sajátos módon való megőrzéséhez, hanem nemzeti szerencsétlenségekhez vezet.

A „Determinizmus és szabad akarat kérdését tárgyalva, Lais megállapítja, hogy a Kabbala megelőzte évszázadokkal a spinóza pantheista tételt, amely szerint „Deus sive natura” — Isten azonos a természettel. Kiváncsi vagyok, mit szólnak ehhez vallásos zsidók, akik elvetik a hágalgyámtanúsító filozófiáját.

Melegen ajánljuk a könyvet mindazoknak, akik érdeklődnek judaisztikai kérdések iránt. Rössel Mordecháj

ÉNEKESZTÁROK CSUCSTALÁLKOZÓJA

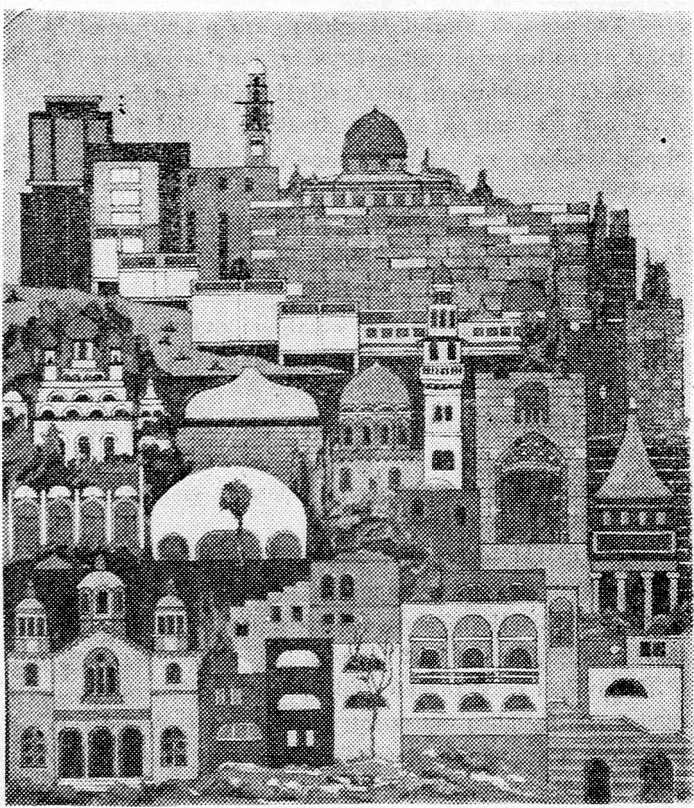
(Folytatás a 3. oldalról)

kések felett. Aztán egyszerre csak egy sasszerű férfi jelent meg az égen lebegő szárnyakkal, akit szegényt éppen feláldozni készültek odafenn a Druid főpap oltárán. A lándzsásoknak pedig még néhány vivőleckerre lenne szükségük, mert olyan ügyefogyottan hadonásztak fegyverükkel a „Guerra Guerra” korus közben, hogy néhány jobb sorsra érdemes szépséges vestaszűzet, majdnem agyonszurtak.

Oravisio szerepét Bonaldo Giajot ti dusan zengő basszushangjával méltóságteljesen alakította, Askenázi Ervin

Az előadást James Levine körültekintően vezényelte. „Norma” tulajdonképpen egy a klasszikus stílusból a Verdihez vezető hidat jelenti. Levine ezt a részletek kihangsúlyozásával kitűnően érzékeltette.

A zenekari ülésék kétszáz dolláros ára ellenére természetesen telt ház volt; szokás szerint megjelent a felső tízezer gálaközönsége. Mivel még élénken élt az emberekben a tavalyi sztrájk keserű emléke, így ha már hallottak is sikeresebb évadnyitót a Metben, mégis mindenki megelégedetten távozott.

KARA LÁSZLÓ: JERUZSALEM

Arthur Hailey

Repülőtér

128.

Melnek sok esetben sikerült maga mellé állítania a Repülőtér Vezetőségi Tanácsát. Az új kifutó javaslata esetében egyenként dolgozta meg a Tanács tagjait, akik biztosították is támogatásukról, de később visszavonták ígéretüket. A Tanács tagjaira elméletileg senki sem gyakorolt politikai nyomást, a gyakorlatban viszont állandó kapcsolatot tartottak a polgármesterrel, és legtöbbször maga is aktívan foglalkozott politikával. Valahányszor a repülőtéri beruházások rovására hasonló összegű, más célokat szolgáló tervek finanszírozására kényszerült a polgármester, ennek hatása a Tanácsban is mindig érezhető volt. A javasolt új kifutó esetében is. Mel ma este egyszer már visszamemlékezett rá, hogy a repülőtéri gépkocsiparkoló terület háromszorosra növelését például vita nélkül megszavazták, nem azért, mert ez a fejlesztés szükséges volt, hanem azért, mert látványos.

Mel ezt az állapotot mindaddig csupán magánbeszélgetésekben érintette, de most röviden a riportert előt is esetelte, nem hallgatva el a politikai mellékzörgéseket sem.

— Felhasználhatom ezt az anyagot úgy, hogy magát nevezem meg forrásként? — kérdezte Tomlinson a jó riportert visszafajtott izgalmaival.

Mel tisztában volt vele, hogy ha ez nyomtatásban megjelenik, elszabadul a pokol; szinte máris hallotta a Városházáról hétfőn érkező méltatlankodó telefonhívásokat. De egyszer csak ki kell mondani valakinek, hadd tudja meg a közvélemény, mennyire komoly a helyzet.

Nvugodtan — válaszolt Mel. — Ma olyan hangulataiban vagyok, hogy akár szó szerint is idézhet.

— Ugy gondoltam én is. — A riportert vizsgálódó pillantást vetett Melre. — Ha nem haragszik hogy megmondom, szerintem nagy formában van ma este. Abban volt most is, meg az ügyvéd és a meadowoodiakkal szemben is. Mintha megtalálta volna régi énjét. Hosszu ideje nem hallottam ilyen szókimondónak.

Mel az előttük húzódozó beköntőpályán tartotta a szemét, arra várva, hogy megelőzhesse az Eastem egyik balra kanyarodó DC-8-asát. Közben gondolkodott. Te hát az utóbbi két évben tanúsított magatartása, régi harcos szellemének hiánya olyan szembetűnő volt, hogy mások is észrevették?

Tanya, aki olyan közel ült hozzá, hogy Mel szinte érezte a teste melegét, halkan megszólalt.

— Folyton csak... a kifutóról, a közvéleményről, Meadowoodról, meg hasonlókról beszélünk... Nekem a Kettes Járaton levőkön jár az eszem. Vajon hogyan érezhetik magukat? Félnék?

— Félnék bizony — mondta Mel. — Feltéve, ha van egy csépp eszük, és tudják, mi történik. En is félnék a helyükben.

Eszébe jutott, hogy félt, mikor annak idején a tengerbe zuhant haditengerészeti gép foglya volt. Mintegy az emlék hatására fájdalom hasított régi lábcsébébe. Az utóbbi órák izgalmai közt eddig

nem vett róla tudomást, de a fáradtság és a túlfeszítettség végül is érezte hatását: jelentkezett a fájdalom. Összeszorította a száját, és remélte, hogy rövidesen csökken vagy elmúlik a roham.

A föld-föld-rádióüzenetek között beállt újabb szünetre várt. Az első adódó alkalommal azonnal lenyomta a mikrofonján a gombot.

— Egyes jármű földi központnak. Kaptak jelentést róla, hogy mennyire van szüksége a szóban forgó járatnak a három-nullás kifutóra?

— Egyes jármű, úgy értetűk, nagyon nagy szükség van rá... Mr. Bakersfeld, ugye?

— Igen, az.

— Tartsa a vonalat, uram... Ujabb információt kapunk.

Mel izgatottan várta az adás folytatását: már közeledtek a hátköz üzenetek fogják eldönteni, hogy szükség van-e részéről a drasztikus beavatkozásra.

— Földi központ egyes járműnek. Következő üzenet érkezett Chicago Központon keresztül szóban forgó járatról. Üzenet kezdődik. Lincoln kettő-ötös kifutójára nem jó a bevezetés. Gép túlterhelve, landolása gyors lesz...

A kocsis három utasa feszülten hallgatta Vernón Demerest üzenetét. Annál a résznél, hogy „Ha a kettő-ötösre visznek, akkor rones lesz a gépből, egy csomó halottal”, Mel hallotta, hogy Tanya lélegzete hirtelen elakad, a teste összerándulását is érezte.

Igazolni akarta a vételt, de a földi központ újból jelentkezett.

— Egyes jármű, Mr Bakersfeld. Kiegészítés az előbbi üzenethez, személy szerint az ön részére, a sógorától. Telefonközelbe tudna kerülni?

— Lehetetlen — mondta Mel. — Kérem, olvassa be.

— Egyes jármű — érezhető volt, hogy az irányító tévovázik — nagyon személyes hangú az üzenet megfogalmazása.

Melhez hasonlóan az irányító is tudta, hogy repülőszerte sok fül figyel rájuk.

— Összefügg a jelenlegi helyzettel?

— Egyértelműen.

— Akkor olvassa be.

— Igenis, uram. Üzenet kezdődik. Elősegített ezt a bajt, te fattyu, amikor nem hallgattál rám a repülőtéri biztosításkötés dolgában...

Mel arca megfeszült, de kivárta az üzenet végét, és kommentár nélkül igazolta a vételt.

— Vétel, végeztem.

Biztos volt benne, hogy Vernón nagy élvezettel adta le ezt az üzenetet, és még jobban élvezné, ha tudná, hogy ő az egész repülőtér fiúle hallatára kapta meg.

De a kiegészítő üzenet felesleges volt. Mel már az első rész hallatán elhatározásra jutott.

Kocsija már a három-nullás kifutón robogott. Látótávolságba kerültek az elakadt Aéreo-Mexican 707-est körülvevő járművek és reflektorok. Mel elismerően nyugtázta magában, hogy a kifutó felületét csak vékony hórteg borítja. A hókékek megtisztították az eltorlaszolt rész kivételével.

A repülőtéri kabantartók hulláncszára váltott.

— Egyes jármű Hóellenőrző Szolgálatnak.

— Itt Hóellenőrző Szolgálat. — Danny Farrow hangja fáradtan

csengett, és ez nem is volt meglepő. — Mehet.

— Danny — kezdte Mel. Szüntesse meg a Conga Vonalat. Az Oshkosht és a nehéz hókéket irányítsd a három-nullásra, az elakadt jethet. Ott várjanak újabb utasításra. Azonnal indítsd őket, és hívj vissza.

— Értve, vétel — Danny mint, ha kérdeznél szeretett volna valamit, de a jelek szerint meggondolta magát. Egy pillanat múlva az egyes jármű utasai hallhatták, hogy ugyanazon a hullámhosszon utasítja a Conga Vonal-konvojvezetőjét.

A Tribune riportere előrehajolt Tanya mellett.

— Próbálok összerakni a részleteket — mondta Tomlinson. — Az a szöveg a légi utasbiztosításról... A sógora fejes a Pilótaszövetségben, ugye?

— Igen. — Mel fékezett; kocsijuk néhány lábnyira állt meg a földbe süllyedt, hatalmas jelet megvilágító reflektoroktól. Látta a lázas tevékenységet; a gép teste alatt mindkét oldalon serényen ástak. Észrevette az utasításokat osztogató Joe Patroni tömzsi alakját is. Hozzá készült pár pillanat múlva csatlakozni Mel, miután Danny Farrow visszahívta.

— Azt hiszem, még régebben hallottam erről valamit — folytatta elgondolkodva a riportert. — Mintha a sógora nagy akciót indított volna annak idején a kötévények repülőtéri forgalmazásának megszüntetésére, maga pedig a sógora ellen fordult.

— Nem fordultam ellene. A Tanács volt ellenvéleményem, én pedig a Tanács mellett álltam.

— Ha nem kényelmetlen a kérdésem, a ma este történtek nem változtattak az álláspontján?

— De hát ez nem a legalkalmasabb időpont... — tiltakozott Tanya.

— Válaszolok rá — mondta Mel. — Álláspontom nem változott, leg alábbis még nem. De gondolkodom rajta.

Ha egyáltalán változott a véleményén a repülőtéri biztosításkötést illetően, gondolta Mel, akkor azt nem most, nem a jelenlegi izgalmas és fenyegető tragédia nyomására teszi meg. Egy-két nap múlva helyesebben lehet majd megítélni a ma este történeteket. Majd ráér akkor eldönteni, követelje-e vagy sem a Tanács döntésének megváltoztatását. Ugyanakkor senki sem tagadhatja, hogy a történet Vernón Demerest és a Pilótaszövetség igazolják.

Talán kompromisszumos megoldás is lehetséges, gondolta Mel. A Pilótaszövetség egyik szóvivője egyszer elárulta neki, hogy a pilóták maguk sem remélik a repülőtéri biztosításkötést ellenző kampány gyors és teljes sikerét; évekbe telhet a győzelem, a problémát „születelni kell, mint a szalámit”. Az első ilyen „szélet” lehetne a felügyelet nélküli kötévényárúsító automaták megszüntetése a Lincoln Internationalen, más repülőterek példájára. Colorado államban törvényerejű rendelet tiltja az automaták használatát, de Mel tudott róla, hogy más államok is foglalkoznak hasonló intézkedés hozatalával, bár közben semmi nem kötelezi a repülőtereket, hogy ne a saját belátásuk szerint cselekedjenek.

(Folytatjuk)

HETI TELEVIZIÓ-MŰSOR

CSÜTÖRTÖK

17.30: ÉLET A FÖLDÖN — „A fákon”

20.00: RÖVID HIREK

20.03: A HÉT MÉRKÖZÉSE

20.50: MŰSORISMERTETÉS

21.00: MABÁT HIRMAGAZIN

21.30: „GYOKEREK” — Dokumentumfilm Nán-kibuc jubileumiáról, amelyet Ászj Ruszák, a kibuc tagja készített.

22.20: VIII. HENRIK HAT FELESÉGE — Utolsó rész: „Catherine Parr” — 1543-ban vagyunk és az öreg Henrik megkéri a 31 éves Catherine kezét, aki már kétszer volt férjnél. A király halála után Catherine férjhez megy Thomas Si morhoz, hogy ezáltal meg akadályozza a polgárháborút, amelyet Mary hercegnő kezdeményez — A cím szerepben: Rosaly Crutchley.

23.50: Egy mondat a Szentírásból. HIREK.

ISKOLATÉVE

8.15: Nyelvtan a 3-5. oszt.-nak

8.40: Arab nyelvtan

9.00: Angol a 7. oszt.-nak

9.20: Zeneóra

9.50: Angol a 9. oszt.-nak

10.15: Angol a 6. oszt.-nak

10.30: Számtan az 5. oszt.-nak

10.45: Óvodásoknak

11.15: Természetről

11.30: Földrajz a 7-9. oszt.-nak

12.00: Fizika a 7-8. oszt.-nak

12.30: Irodalom

13.00: Közéleti zene

13.30: Francia nyelvtan

15.00: Leckeismétlés

16.00: Ifjúsági magazin

17.00: Fejtörő

PÉNTEK

15.00: HEIDY, A HEGYEK LEÁNYA — „Vagyakozás”

15.25: A SZOMBAT BEKÖSZÖNTESE

17.32: ARAB JÁTEKFIK

20.00: A SZOMBAT FOGADÁSA

20.15: HANGOS HETI HIRADÓ

21.15: „KELLEMEK SZORAKOZÁST!” — Meni Peér és vendégei

22.00: „ROSSZ, DE CSODÁLATOS” — Amerikai film, amely a filmvilág berkeiben játszódik és arról szól, hogy a sikerért hajlandók minden árat megfizetni. — Főszereplők: Kirk Douglas, Lana Turner, Barry Sullivan és mások.

23.55: Egy mondat a Szentírásból. HIREK.

SZOMBAT

18.02: AZ IGAZI BARÁT — „Szóköz”

18.30: DOKUMENTUMFILM Li biáról

20.00: A SZOMBAT KIMENETELE

20.30: MABÁT HIRMAGAZIN

21.00: SPORTRADÓ

22.05: DALLAS — „Vadászat” — Jock és J. R. vadászat során megbeszélnek. Az apa attól tart, hogy már nincs sok ideje hátra és olyan titkot tár fel fia előtt, amit még feleségének sem mondott el.

22.50: QUINCY — „A halál oka”

23.40: Egy mondat a Szentírásból. HIREK.

VASÁRNAP

17.30: Műsorismertetés

17.40: KIS LAK A PRÉRIN — „A részeg”

18.00: Cnáll meséi

20.00: RÖVID HIREK

20.03: „SZULÓFOLDEM” — levezeti: Méjir Sáfév

20.55: BALESETMEGELŐZÉS

21.00 MABÁT HIRMAGAZIN

21.30: „FIUK ÉS SZERETŐK” — Uj, hét részből álló drámai sorozat D. H. Lawrence neves angol író autobiográfiája alapján. A film Nottingham körzetében játszódik, a bányászok életéről szól. Középpontjában az anya és fia közti különleges kapcsolat áll. — Főszerepben: Eileen Atkins, Karl Johnson, Leonie Mellinger és Lynn Dearth. — I. rész: Gerturud házassága első hónapjaiban boldogan élt férjével, de most miközben harmadik gyermekének születését várja, tisztában van vele, hogy mindössze csak illúzió volt.

22.25: „DILEMMA” — Uj, hetenként megismétlődő adás, egy bizonyos hivatásban dolgozó vendégek részvételével. A tévévita során különböző problémákat vetnek fel, főleg a szakmai etika kérdésében. Az első műsor az újságírás etikai vetületével foglalkozik. — Levezeti: Jaron London.

23.25: BENSON — „Alarcosbál”

23.50: Egy mondat a Szentírásból. HIREK.

HÉTFŐ

17.30: TARKA MŰSOR GYEREKEKNEK

17.50: IZLÉS DOLGA — „A kedves tanítónő”

18.15: AZ UR UTTORÓI

18.32: SPORT

20.00: RÖVID HIREK

20.03: „EZT OLVAD MEG!” — Heti vídám fejtörő, levezeti: Jehuda Bárkán

20.30: „NYOLC ÉS FÉL” — Kulturális és művészeti magazin

21.00: „AMI A HIREK MÖGÖTT VAN” — Aktuális kérdésekről

22.10: DALLAS — „A nemlétező gyermek” — Pam képtelen elmesélni Bobbynak az igazságot a születendő gyermekéről. J. R. magánéletével figyelmezteti feleségét.

23.00: „ÉPPEN MOST” — Uj heti műsor, amelyben Rám Evron vendégeivel társadalmi és kulturális témákról beszélget.

23.50: Egy mondat a Szentírásból. HIREK.

KEDD

17.30: RAJZFILMEK

18.00: „GYORSABBAN, MAGASABBA, ERŐSEBBEN” — Sportműsor az ifjúságnak

18.32: RAJZFILMEK

18.45: UJÍTÁSOK ÉS TALÁL-MÁNYOK

19.00: MŰVÉSZETI MAGAZIN

20.00: RÖVID HIREK

20.03: „TANULJUNK ARABUL” — Uj, heti sorozat az arab nyelv és folklor tanulására, levezeti: Sájke Ofir

20.30: „MÉG EGY SLÁGER” — Népszerű héber dalok

20.50: KIRÁNDULÁSI TANÁCS ADÁS

21.00: MABÁT HIRMAGAZIN

21.30: KOL-BO TEK

22.00: CHASZID DALFESZTIVAL — Közreműködik: Alizá Aviv, Ejtán Mászu-

ri, Ruchamá Ráz, Gábi Susán, Miri Aloni, Alizá Azikri, Simi Távori, Gitt Suvál, az Amránim és a Réim-duók, Rutj Holzman, Nira Gál, az Arádtrió, valamint a rendőrség zenekara és a natanjai zenekar, Menáse Lév-Rán vezényelével. Konferál: Dániel Peér.

23.10: „NERO WOLFE” — Uj, krimi filmsorozat, amelynek középpontjában egy furcsa magán detektív áll, aki soha nem hagyja el new yorki lakását és ott oldja meg a legnehezebb feladatokat is. — Cím szerepben: William Conrad. — Az első film címe: „AZ ARANYPÓK”

0.05: Egy mondat a Szentírásból. HIREK.

SZERDA

17.30: NEMZETKOZI FEJTÖRŐ — A zsidó nép történelméről — izraeli és külföldi fiatalok részvételével. — Helyszíni közvetítés a Héjchál Hátárbutól.

18.32: JOE ÉS BARÁTAI — „A revolver”

19.00: SPORT

20.00: RÖVID HIREK

20.03: „RHODA” — Ez az egyik legnépszerűbb komikus-sorozat Amerikában. A cím szerepben: Valerie Harper — I. rész: „A válás” — Rhoda és férje, Joe, elhatározzák, hogy elválnak. — További szereplők: David Groh, Nancy Walker és Julie Gavner.

20.30: „KILÁTÓ” — Természettudomány és technológiai magazin. Levezeti: Jákov Sácshám professzor és Milka Lámdán.

21.00: MABÁT HIRMAGAZIN

21.30: MOKÉD

22.05: „AZ ELNÖK” — A film egy amerikai tudósról szól, akit a Népi Kinába költöztetnek kénkedni. Találkozik Mao elnökkel és megváltoztatja előző feltevéseit. — A főszerepben Gregory Peck.

23.40: Egy mondat a Szentírásból. HIREK.

A TEL-AVIVI MOZIK HETI MŰSORA

ALLENBY: Mászadá

BEN JEHUDA: Montenegro CAFON: Lili Marleen

CINEMA 1: Ben Chur

CINEMA 2: Intim történet

DEKEL: A világ örült történelme

DRIVE IN (1): Kilencből ötig;

(2) A nagy verseny

ESZTER: Megbolondítottuk a tanárokat és sikerül a vizsgánkat

GAT: Grand kapitány gyermekei

GORDON: A nők városa

HOD: Férfivadászat

LIMOR: A repedt tükör

MAXIM: A szerelem érintése

MOGRABI: Tühegyen

ORLI: Az évszakok változása

PARIS: Csodálatos örület

PEÉR: A postás kétszer csenget

PERISCOOP: Páros intermezzo

SACHAF: Moszkva nem hisz a könnyekben

STUDIO: Tűz-szekerek

TCHÉLET: A szénbányász lánya

TEL AVIV: Az elveszett láda elrablói

TEI AVIV MUZEUM: Kacsák

בית הכנסת השלישי

לאחר פריס רוינה הגיעה עתה תורה של אנטורפן: טוריסטים אנטוויפיים שפלים שאינם מסתירים אפילו את השתייכותם הפוליטית ואת השקפת-עולמם, רצחו שוב אנשים חפים מכל פשע והרסו את בריאותם של עשרות בני-אדם, שכל "פשעם" היה הימצאותם, או עבודתם, בקרבת בית-הכנסת הפורטוגלי באנטורפן.

אשר וזרועו הצבאית, פתח עושים ב"מים אלה מאמצים רבים, להכשיר את עצמם בעניי דת-הקהל העולמית ומשום כך נאלץ "גנות" את הפעולה, שבה ודאי השתתף באיו צורה שהיא, יתכן, שהמחבלים יצליחו בדרך זו להטעות את החלק התמים יותר של דת-הקהל העולמית או אולי ודאי שלא, שכן לנו נסיון עשיר, בעמידה מול צורות-הבטיחות השונות של האנטישמיות המעשית, וגם ידע מעמיק (מתוך נסיון) בשטח שיטת-העבודה של המחבלים הפלשתינאים.

אין כל הבל בן שינאת ישראל, אנטי ציונית ואנטישמיות. דווקא פעולת-ההסיון האחרונה, שכוונה נגד יהודים גולה, מוכיח את בעלת כוונותה של טענה זו.

אין זה סוד, שדורות-הבטחון של ישראל מתהוות פעילות ענפה גם באירופה. לאור ההתקפות נגד יהודים גולה ונגד בתי-ההפילה שלהם, ייאלצו עתה ורועות אלו לכבל על עצמם גם את תפקיד הלהמה במבצעותיה של התקפות אלו — אם אמנם יתברר, שהשלישיות המוסכמים של מדינות מערב-אירופה אינם מסוגלים למנוע התקפות טרור כאלו.

A KARMADIK ZSINAGÓGA

Párizs és Bécs után most a belgiumi Antwerpen volt a „sorost”: alávaló antiszemita terroristák, akik nem is rejtik véka alá politikai hovatartozásukat és „világzemléleltüket”, ismét ártatlan emberek életét oltották ki, többet ember egészségét tették tönkre, akiknek egyetlen bűnük az volt, hogy a zsinagóga közelében tartózkodtak, vagy dolgoztak.

A PFSz és annak katonai részlege, a Fatach, mostanában nagy erőfeszítéseket tesz, hogy „kikóserolja magát” a világ közvéleménye előtt és ezért kénytelen volt „elítélni” ezt a terrroresek ménynt, amelyben minden bizonytalanság formában része volt. Lehet, hogy ezzel a nyilatkozattal valóban meg tudja vesztetni a világ közvéleményének naivabb részlegét, de semmiesetre sem bennünket, akiknek nagy tapasztalata van mind az antiszemitizmus megnyilvánulásai, mind pedig a palesztinai terroristák „munkamódszerei” terén.

Nincs különbség az Izrael-ellenesség, az antizionizmus és az antiszemitizmus között. Ezt a tételt a legkézzelállóbban éppen ezek, a diaszpóra zsidósága ellen elkövetett terrroreselemények bizonyítják.

Nyílt titok, hogy Izrael biztonságai szervei Európában is élénk tevékenységet fejtenek ki. A zsidók, illetve zsinagógák ellen elkövetett terrortámadások tükrében most kénytelenek lesznek magukra vállalni az ezek elkövetői elleni harcot is, ha valóban kiderül, hogy a nyugat-európai államok biztonsági szervei nem képesek megakadályozni az ilyen szerű terrortámadásokat.

CHUSZNI MUBÁRÁK :

A Jámitban élőknek azt üzenem, hogy a béke minden áldozatot megér

Chuszni Mubárak, Egyiptom elnöke interjút adott a Jediot Achronot déli lap munkatársának és újból hangsúlyozta a békébe vetett hitét s üzenetet intézett Jámit telepeseihez.

Chuszni Mubárak Egyiptom elnöke Kairóban fogadta Mira Avrehot és Eliézer Strauchot, a Jediot Achronot című tel-avivi héber déli lap munkatársait akiknek interjút adott és kifejtette, hogy békeszándéka töretlen.

Az elnök azt is közölte, hogy az év végén, vagy legkésőbb a jövő év elején ellátogat Izraelbe.

Az elnök hosszasan foglalkozott a Jámitban élő izraeli telepesek problémájával, Mubárak megértést tanúsított irányukban, ami nem egyértelmű azzal, hogy helyeselné is az álláspontjukat.

Egyiptom elnöke szerint a béke minden áldozatot megér. Nagy hiba lenne feláldozni a békefolyamatot Jámit miatt — mondotta Mubárak.

A két izraeli újságíró megjegyezte, hogy Mubárak egyénisége megnyerő és szinte sugározza a biztosságot. Lakása közelében van az ideiglenes hivatala — ott fogadta az izraeli lap munkatársait.

Az interjú során kijelentette még:

— Szádát elnök történelmi küldetése, az egyiptomi-izraeli béke továbbra is alapját képezi külpolitikánknak. Mindent megteszünk a békefolyamat kiszélesítése érdekében. Azt üzenem az

izraeli népek, vegyék tudomásul, a mi erőnk abból származik, hogy őszintén hiszünk a békében.

Végül azt fejtegette az elnök, hogy demokratikus módon igyekszik majd vezetni az országot, de nem tűri a terrort az ellenzék részéről. A rezsim szélsőséges ellenfeleivel szemben a vaskézpolitikát alkalmazza.

Az elnök megkülönböztetett tisztelet hangján nyilatkozott Beginről. Az újságírók kérdésére azt mondta, hogy Szádattal ellentétben nem beszél róla, mint „Menáchem”-ről. „Azért nem, mert aki nálam idősebb azt nem emlegettem bizalmasodó hangon. Izrael miniszterelnöke nekem mindig „Begin ur” marad...

Megváltozik az osztrák himnusz?

Nem a dallam, hanem a szöveg változik — ha győznek a bírálói.

Érdekes, hogy nem a feministák, hanem két bécsi ügyvéd követeli az osztrák himnusz szövegének megváltoztatását, mert egyik szakasza a nép fiáról szól.

Miért nem a fiáról és lányairól? Ezt a kérdést illetékes helyen vetették fel és természetesen a sajtóban is. Az ország közvéleményét élénken foglalkoztatja az ügy — ami önmagában jellemző az ország népének általános érdeklődésére.

A két ügyvéd úti a vasat, amíg meleg és azt követeli, hogy töröljék a megfelelő szakaszt a himnusból, vagy írják át két nemre.

Az ügy rövidesen az államtanács elé kerül. A politikai pártok már magukévá tették a himnusz módosításának ügyét.

Az amerikai hadügyminiszter : »Nem változtatunk a nukleáris politikánkon«

Egy skóciai üdülőhelyen tanácskozik a NATO atomenergiaügyi tanácsa. — Az ülésen megjelent Weinberger amerikai hadügyminiszter is.

Weinberger rámutatott a felszólalásában, hogy Amerika nem változtat az atom-politikáján a szovjet fenyegetések ellenére sem. — Részünkről védelmi politikáról van szó, mert a Szovjetunió magatartása és atomerőjének állandó növelése önmagában fenyegetés — mondta Weinberger.

Az amerikai hadügyminiszter nyilatkozatának a háttere, hogy Brezsnyev rendkívül éleshangú nyilatkozatban bírálta Amerika atom-politikáját és kijelentette, hogy egy esetleges atomháborúban a Szovjetunió legyőzné az Egyesült Államokat. Ennek hangsúlyozása után hozzáfűzte még, hogy csak felelőtlen és beteg elméjű politikai vezető adhat parancsot atomháború megindítására.

Az amerikai hadügyminiszter nyilatkozatának a háttere, hogy Brezsnyev rendkívül éleshangú nyilatkozatban bírálta Amerika atom-politikáját és kijelentette, hogy egy esetleges atomháborúban a Szovjetunió legyőzné az Egyesült Államokat. Ennek hangsúlyozása után hozzáfűzte még, hogy csak felelőtlen és beteg elméjű politikai vezető adhat parancsot atomháború megindítására.

APRÓHÍRDETFÉSEK

- KERESUNK énekeseket/néket táncosokat/néket az „Oklahoma” muzikál előadásához. — Az érdekeltek forduljanak írásban az izraeli Operához, Allenby 1, Tel-Aviv.
- VESZUNK ALKALMLILAG varrógépetket jó áron. 03-823716
- MAGDA fogászati laboratórium vállal sürgős protézis-javításokat; fel óra alatt. Nyugdíjasoknak 25 százalékos engedmény Tel Aviv, Bifour 27.

MORDECHÁJ HERSKOVITS 77

Nyolc éve annak, hogy Mordecháj Herskovits szakaszvezető hősi halált halt a szinájai harcokban, a jom-kipurai háborúban.

Moti Herskovits, szüleinek egyetlen gyermeke Kolozsváron született 1946-ban és Nagybanján vezette a középiskolát. Tizen-nyolc éves korában jött szüleiével Izraelbe és rögtön önként bevonult a hadsereghez, majd a katonai szolgálat elvégzése után folytatta tanulmányait a haifai műszaki egyetemen, illetve a tel-avivi egyetemen. Az egyetlen fiu halála annyira lesújtotta a gyászoló apát, hogy nem tudta elviselni nagy bánatát és nemsokára ő maga is eltávozott az élők sorából.

A rokonok és a barátok ezúton is a kirját-sauli katonai temetőben rótták le kegyeletüket az oly fiatalon elesett hős katoná iránt.

UJ FŐTITKÁR A JUGOSZLÁV KOMMUNISTA PART ÉLÉN

Belgrádból jelentik, hogy Dusan Dragorovac személyében új főtitkár került a jugoszláv kommunista párt élére.

Tito halála óta kollektív alapon vezetik a jugoszláv államot és a kommunista pártot. Ennek megfelelően a vezető személyiségek alig egy esztendő töltenek funkcióikban. — Dragorovac eddig a párt apparátusának a vezetője volt és gazdasági szakemberként szerzett tekintélyt.

A jelenlegi vezetési gyakorlatnak megfelelően új pártfőtitkár megválasztása nem jelent egyszerűsített új politikai irányvonalat is.

POSTAI ELŐFIZETŐINK FIGYELJÉTEK!

1981 szeptember 1-től 1 havi előfizetés az UJ KELETRE 112.50 sekel

értéktöbblettel adóval

Kérjük előfizetőinket, hogy az esedékes összeget ezen az áron fizessék be a hónap elején A kiadóhivatal

A NAGYVILÁGBÓL

„SZEGÉNY GAZDAG”

WASHINGTON. — Az egyesült Államok londoni nagykövete, Annenberg, Amerika egyik leggazdagabb embere, aki annakidején félmillió dollárral járult hozzá Nixon választási hadjáratához, s így jutott a nagykövetségi tisztviség. Amikor a „Gerald Ford Alapítvány” tevékenységének ünnepélyes megnyitására Reagan elnökkel együtt Annenberget is meghívták a michigani Grand Rapidsba, a szállodaportás kérte a hitelkártyáját. A milliomosnál nem volt ilyesmi, mert az inasa szokta rendezni a „pénzügyeit” és az éppen nem volt jelen. A portás felszólította, hogy azonnal fizessen, készpénzben, előre. Annenberg hosszan turkált a zsebeiben, amelyek általában üresek, s amikor az egyiptomi nagykövet, Ásráf Gorbál kijelentette, hogy hajlandó garanciát vállalni Annenberget, a portásnak még gyanusabbá vált a dolog. Mindenáron pénzt akart látni. Végül Annenberg, akinek a vagyona messze meghaladja a százmillió dollárt, talált néhány dollárt, kifizette az előleget, zsebreavágta a nyugtát és felment a szobájába. Itt alaposan megvizsgálta a nyugtát és rájött, hogy néhány dollárral becsapták. Azonnal felhívta a portást és óriási botrányt rendezett. A portás megígérte, hogy a hivatalos formák rendezése után visszakapja a különbözetet.

A pénz nem boldogít...

A BÜNÖZŐK

LÉTSZÁMA TELJES

PÁRIZS. — Lázadoznak a francia törvényszéki bírók. Szerintük kétezer bíróra lenne szükség ahhoz, hogy a bíróságok folyamatosan elláthassák munkájukat. Toulouse város törvényszéki bírái az új igazságügyminiszterhez fordultak és beadványukban hangsúlyozzák, hogy több mint hatezer ügy vár tárgyalásra és senki sem tudja, hogy mikor kerülhet ezekre sor. Bejelentették, hogy amennyiben nem történik hathatós intézkedés, sztrájkba lépnek. Ezzel persze csak növekedni fog az elintézetlen ügyek száma.

ROSSZ SZOMSZÉDSÁG...

ATHÉN. — Andreas Papandreu a kommunisták nélkül alakít kormányt Görögországban, a Szocialista Párt elsőpró győzelme után. Az amerikaiakat erősen nyugtalanította a választási kampány során hangoztatott célkitűzés, amely szerint győzelem esetén Görögország kilép a NATO-ból. Caspar Weinberger amerikai hadügyminiszter azonban kijelentette: „A választási szövegek és a valóság között rendszerint nagy különbség van, s ez akkor válik nyilvánvalóvá, amikor a nyilatkozatok szerzője szembekezdül a kormányzás gyakorlati problémáival”. A várható nézeteltérések elsősorban Törökország felől fenyegetnek, s a feszültség rögtön az eredmények kihirdetése után érezhetővé vált. Legutóbbi választási beszédében Papandreu feltepte a szónoki kérdést: „Ki veszélyezteti Görögországot? A szovjetek és szövetségeseik északról, vagy a törökök délről?” A két ország közötti feszültség Ciprus megszállása óta tart. Szakértők szerint egy szikra elegendő a háború kirobbantásához. A törökök ezenkívül néhány görög szigetre is igényt tartanak, az „életér” szükségének érvét hangoztatva. Törökország azonban hivatalosan nem kommentálta a görög választások eredményét, csupán a sajtó pengtet pesz szimista hangokat. Különösen éles hangon kommentálják a Szocialista Párt győzelmét a ciprusi török lapok, amelyek attól tartanak, hogy az új kormány szélsőséges akciókra bátoríthatja a ciprusi görögöket.

VIHAR

A PARIAMENTREN

PÁRIZS. — A francia képviselő

ház megszavazta 36 bank államosítását. Olyan pénzüzetekről van szó, amelyek alapítókéje eléri az egymillió frankot. A vita egész nap tartott és az elnőzlék több mint tíz módosító javaslatot terjesztett elő a kormány megfogalmazásának a korlátozására. A vita során a képviselők az elnök által minősítettlennek mondot jelzőket használtak egymás ellen.

KÉSZÜLTÉS

LONDON. — A híres angol rendőrség napokig izgalomban élt, a Konzervatív Párt Blackpoolban rendezett kongresszusa miatt. A hatóságok ugyanis attól tartottak, hogy az IRA terrrorszervezet újabb merénnyellettel bizonyítja, hogy nem adta fel a harcot, miután beszűntette az éhségstrájkokat. Néhány nappal ezelőtt ugyanis bomba robbant a londoni Chelsea kerületben, amelynek következtében egy ember meghalt és 39 megszebesült.

JÓSLAT

KAIRÓ. — A nemzetközi sajtó közli Szádát utolsó cikkét, amelyet pártjának lapjában számára fenntartott állandó rovatában közölt. „Isten meghatározta halálom óráját — írta Szádát. — Ez a sorsom. Elkerülni nem tudom.” A továbbiakban Szádát jezsuiták látogatásáról írt és elmondta, hogy eleinte meg akarta hívni Jeruzsálembbe az öt nagy hatalom államfőit, hogy „kezesztapái” legyenek a békének. Azt is megmagyarázta, miért vetette el ezt a gondolatot: „Brezsnyev annyira kötve van politikai megfontolásokhoz, hogy képtelen bármilyen pozitív akcióra. Számolnia kell egyebek között a palesztinok és a szíreke magatartásával is. Valószínűleg a kínai vezetők sem jöttek volna el Jeruzsálembbe, noha azt állítják, hogy az arabok ügyét szolgálják.” Szádát így fejezte be cikkét: „Az izraeliekkel előbb-utóbb elkerülhetetlenül fel kell venni a kapcsolatot — gondoltam, s azt mondtam magamnak: Miért ne mennék én el hozzájuk? Egyébként kairói sajtójelentések szerint a gyilkos kommandó vezetőjét, Cháled hadnagyot valószínűleg nyilvánosan kivégzik. A hadügyminiszter egyik utalásából következtetnek erre, amikor azt mondta, hogy Cháledet fel kell akasztani és legalább egy hétig az akasztófán hagyni. Efégybtí:c:xlról vbg vbg vbg x

UJ KELET
67770 Tel-Aviv, Hárákevet 52
FUGGETLEN NAPILAP
Telefon: 330011
Főszerkesztő:
S. HIMMELFARB
A szerkesztőség nem felel a hirdetések tartalmáért. — Kéziratokat nem őrzünk meg és nem adunk vissza.
6. 1981.X.22

ברוך דיין אמת
Fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk drága édesanyánk, nagymamánk, testvérem
GANENDEL ELZA FRIED
elhunytát.
A temetést Szimchát Tóra kimenetelekor tartottuk.
FIAI, LANYAI, TESTVÉRE, UNOKÁI ÉS DEDUNOKÁI
Sívát ültünk az elhunyt lakásán, Bné Brák, rehov Rabbi Ákivá 116 alatt.

POSTAI ELŐFIZETŐINK FIGYELJÉTEK!
1981 szeptember 1-től 1 havi előfizetés az UJ KELETRE 112.50 sekel
értéktöbblettel adóval
Kérjük előfizetőinket, hogy az esedékes összeget ezen az áron fizessék be a hónap elején A kiadóhivatal